

Сьогодні
07.05.2025

Урок
№64

Олександр Виженко.
«Небилиця», «Велике Цабе»

Урок №64. Олександр Виженко. “Небилиця”, “Велике Цабе”

Мета: ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом письменника Олександра Виженка, відкрити їм світ художнього слова, витворений письменником; допомогти усвідомити ідейно-художній зміст творів “Небилиця”, “Велике Цабе”; розкрити поняття “види комічного” та “роди літератури”; удосконалювати вміння характеризувати вчинки героїв, правильно й логічно будувати власне висловлювання; розвивати логічне мислення, навички виразного читання, вміння виразно і усвідомлено читати літературні твори, коментувати відчуття, висловлені в цих творах, співвідносити їх із власними; виховувати бажання самовдосконалюватися.

Очікувані результати: учень/учениця ознайомлений/а із біографією письменника Олександра Виженка, знає основні етапи його творчості, пояснює внесок письменника в українську літературу, мистецтво та суспільство; аналізує твори “Небилиця”, “Велике Цабе”; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; умотивовує свої літературні вподобання; толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації; висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід; характеризує порушені в художніх текстах проблеми.

Сьогодні
07.05.2025

Організація класу

Вас покликав на урок
наш дзвінок,
Всі зібрались в класі дружно
Почнемо урок свій мужньо.

Сьогодні
07.05.2025

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні
07.05.2025

Повідомлення теми уроку

Сьогодні на уроці ми будемо говорити
про творчість **Олександра Виженка**.
Аналізуватимемо твори
«Небилиця», «Велике Цабе».

Сьогодні
07.05.2025

Актуалізація опорних знань

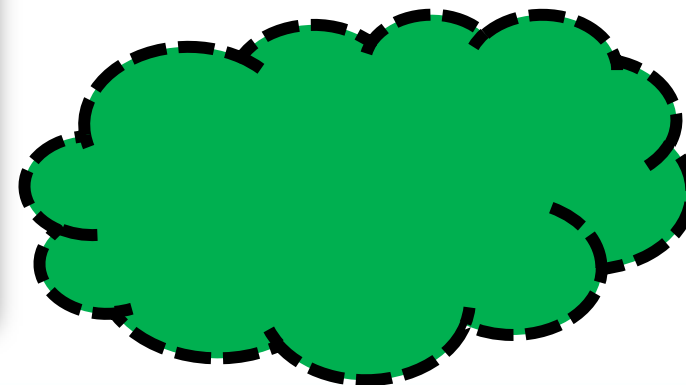
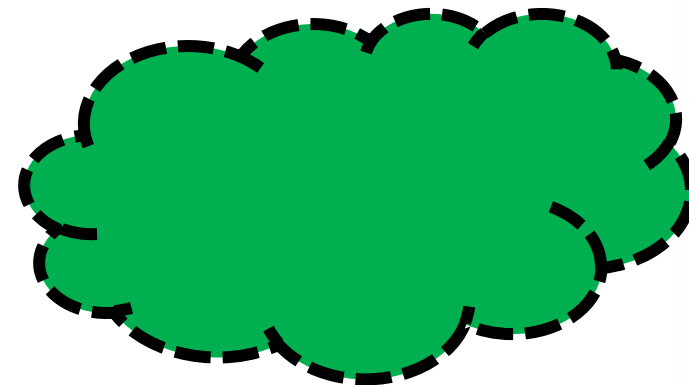
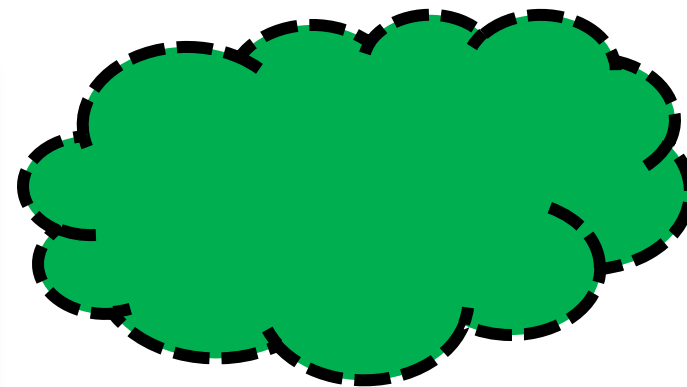
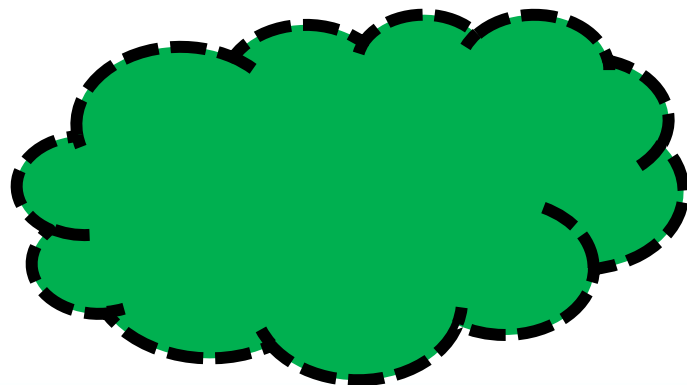
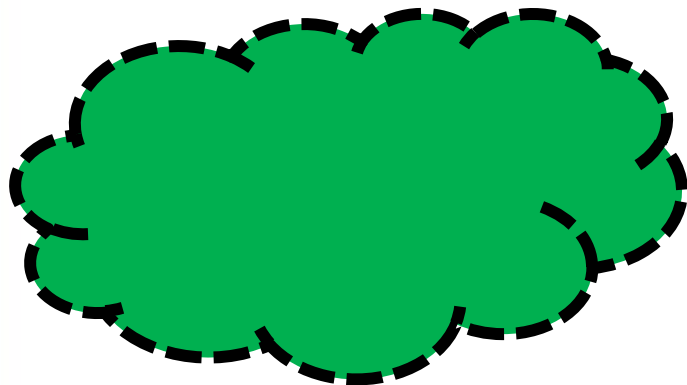
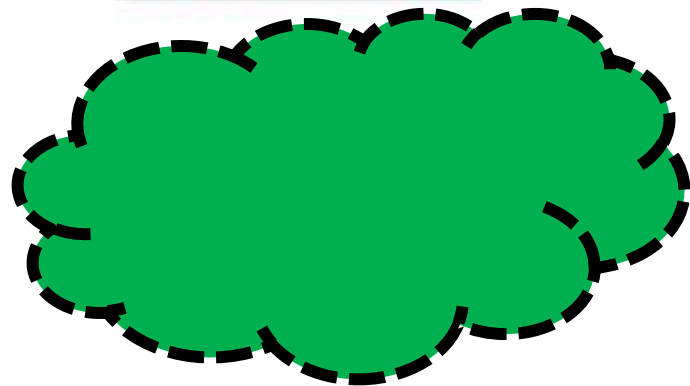
Що таке
гумор?

Хто започаткував жанр
усмішки?

Сьогодні
07.05.2025

Складаємо асоціативний ряд

Всеобновна воскресла весна.

Олександр Виженко

Олександр Виженко — актор, прозаїк,
поет, казкар, відомий за такими
книжками: *«Історія запорозьких козаків
для веселих дітлахів», «Легенди та
казки Хортиці», «Абетка для дорослих
ще й дітoк, щоби мовний цвів садок»*
(**написана у форматі тавтограми**).

Сьогодні
07.05.2025

Ознайомся

Тавтограма — вірш, усі рядки
або навіть усі слова якого
починаються однією й
тією самою буквою.

Сьогодні
07.05.2025

Дай відповіді на запитання

Як ти розумієш епіграф?

Чому автор слів називає весну
«всеобновною»?

Чи можна стверджувати, що епіграф є зразком тавтограми?
Чому?

Сьогодні
07.05.2025

Біографічна хвилинка

Навчався митець у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого, працював актором, у 1992 році став переможцем Міжнародного конкурсу молодих письменників «Гранослов».

Сьогодні
07.05.2025

Збірки письменника

Сьогодні
07.05.2025

Поміркуй

Як ти думаєш, чому
твір має таку назву
«ВЕЛИКЕ ЦАБЕ»?

Сьогодні
07.05.2025

Вправа «Крісло автора»

КРИСЛО АВТОРА

Сьогодні
07.05.2025

Прочитай твір Олександра Виженка «ВЕЛИКЕ ЦАБЕ»

Велике Цабе
Вихваляє себе,
Велегучно вихваляє,
Всьому світу сповіщає:

Я — Цабе,
Цабе-Цабище!
Я найкраще!
Я найвище!
Я найдужче
Й найвправніше,

Наймудріше
Й найславніше!.. епітети
Я — Най-най, най-най, най-най,
Цабе-Рабе-Тарамбай!!! Позбігались
мацяпури.
(Дуже гордії натури) іронія
Теж взялися цвенькотіти.
Гам такий — не можна жити!
Я — Цабе!..
Ніт — я!..
Ніт — я!...

Сьогодні
07.05.2025

Прочитай твір Олександра Виженка «ВЕЛИКЕ ЦАБЕ»

Де тут правда і чия?
Тільки й чути: «Я — най-най...»
Ґвалт — хоч вуха затуляй.
Ґелґотять усі підряд.
Отакий у них нелад.
Тільки ось що головне.
Хай хоч рік, хоч вік мине,
Не набридне там і сям
Вихвалятись хваліям **тавтологія**
Незмир, заїдня і бійка — **синоніми**
Наймиліші задавійкам.

Їм хоч вми, а таки дай
Довести оте «най-най...»

Ми ж з тобою,
Мій читачу,
Посміємось з них добряче.
Носа пнуть — не наше діло.

фразеологізм

Будем жити радо й сміло.

метафора

Пиху́ кинем за плече,

То вона і утече.

Творче серце, щире слово —

Миру й злагоди основа.

**Доведи, що в рядках, виокремлених курсивом,
— основна думка твору.**

*Тільки ось що головне.
Хай хоч рік, хоч вік мине,
Не набридне там і сям
Вихвалятись хваліям.
Незмир, заїдня і бійка —
Наймиліші задавійкам.
Їм хоч вми, а таки дай
Довести оте «най-най...»*

Сьогодні
07.05.2025

Прочитай твір Олександра Виженка «Небилиця»

Небилиця є така:
Під землею птах літає;
Кріт у хмароньці живе;
Океаном слон пливе;
А всі тигри, леви й барси —
Подалися аж до Марса;
Люди в джунглі почвалали,
Сніг голками трамбували;
Джунглі — казка, диво-царство,
Щоб займатись ковзанярством.
У міста зійшлися сови;

Позлітались всі корови;
Підприємці з них чудові,
До роботи край готові.
Вже й товари експортують,
А кальмари їх купують...
Як же ловко жити в світі!..
Ви зі мною згодні, діти?
Якщо скажете мені: — «ні», —
Я скажу, що ваше «ні» — «Так!».
Адже наша небилиця —
Пречудова хихітниця!

Сьогодні
07.05.2025

Поміркуй

Який настрій викликає
в тебе цей твір?
Чому?

Вислів «велике цабе» — фразеологізм, має іронічне забарвлення.

Ідеться про зарозумілу та самозакохану особу, яка посідає високу посаду або має великий вплив у суспільстві, у колективі. Фразеологізм має такі синоніми: велика цяця, важлива (важна, велика, непростя, пишна) птиця, знатна птиця, велика риба, птиця високого польоту.

Чи варто себе хвалити? Так, варто. Хвалити себе корисно для здоров'я. Доведено, що неупереджена оцінка своїх досягнень, заслужена похвала себе самого — це корисно для здоров'я. А от якщо лаяти себе постійно, відчувати свою провину і мати низьку самооцінку, то можна й захворіти. **Головне — у всьому знати міру!**

ВИДИ КОМІЧНОГО

Гумор – різновид комічного, відображення смішного в життєвих ситуаціях і людських характерах; доброзичливий сміх.

Іронія – це прихована насмішка, глузування.

Сатира – художній прийом у творах літератури або мистецтва, заснований на різкому висміюванні вад людей чи суспільства.

Гротеск – це різновид комічного вивчатимете в наступних класах.

Гумореска — це невеликий
прозовий або віршований твір
жартівливого змісту, що
доброзичливо змальовує смішну
пригоду чи рису вдачі людини.

Сьогодні
07.05.2025

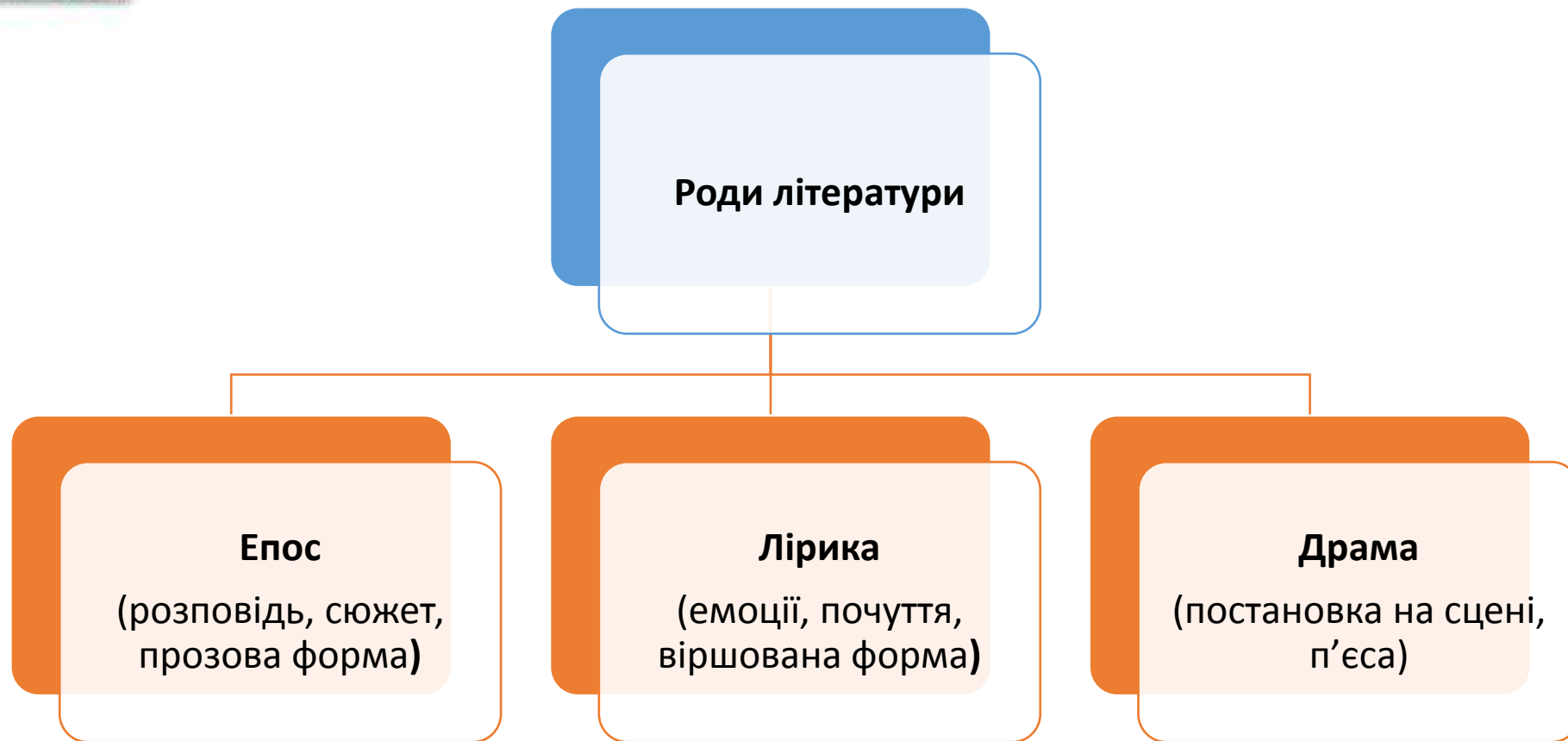
Робота в ролях

Прочитай виразно твір
«Велике Цабе»
за ролями.

Сьогодні
07.05.2025

Ознайомся

Ліро-епос (лірика+епос); події у віршованій формі

Сьогодні
07.05.2025

Дай відповіді на запитання

До якого літературного роду належить гумореска?

Думку обґрунтуй.

Ти належиш до людей із завищеною самооцінкою, заниженою чи нормальною? Чому так вважаєш?

У творі «Велике Цабе» Олександр Виженко зображує і «мацапур», які наввипередки вихваляються. Чи є такі в повсякденному житті? Ти до них належиш?

Сьогодні
07.05.2025

Дай відповіді на запитання

Навіщо «мацапурам» потрібні щоденні сварки,
«незмир, заїдня і бійка»? Вони по-іншому можуть
самоствердитися? Чому?

Сформулюй тему та ідею твору.

Прочитай одну з тавтограм

Олександра Виженка.

Напиши власну тавтограму так,
щоб усі слова в ній починалися з
першої літери твого імені.

Сьогодні
07.05.2025

Творча робота

Напиши гумореску або байку
(на вибір — прозову чи віршовану),
в основі якої — висміювання
лінощів, відкладання важливих
справ на потім.

Сьогодні
07.05.2025

Пояснення домашнього завдання

**Підручник. Прочитай твір
Івана Андрусяка «Вісім днів із
життя бурундука» у підручнику
на ст. 227-246 .**

Сьогодні
07.05.2025

Рефлексія. Вправа «Інтерв'ю»

Чи було вам
важко? Якщо так,
то що саме?

Що найбільше
вразило чи
під час уроку?

Чого ви
навчилися на
уроці?

